2e Bestuursrapportage 2022 - Gemeente Etten-Leur

Inleiding

Voor u ligt de tweede bestuursrapportage 2022. Hierin blikken we terug op het tweede kwartaal van dit jaar. Inmiddels zijn de colleges in de zes Werkplein-gemeenten op volle sterkte en zijn de portefeuilles verdeeld. Op 23 juni jl. zijn de wethouders voor het Dagelijks Bestuur en het Algemeen Bestuur van het Werkplein benoemd. Een aantal bekende gezichten, maar ook een aantal nieuwelingen. Met deze mooie club ga ik vol vertrouwen deze nieuwe bestuursperiode in.

Nieuwe realiteit

In het eerste kwartaal spraken we nog van een groot aantal onzekerheden en ontwikkelingen die van invloed zijn op het Werkplein. Inmiddels kunnen we wel van een nieuwe realiteit spreken. De onrust in de wereld houdt aan. De inflatie zet door met als gevolg hoge kosten voor de dagelijkse boodschappen, energie en brandstof. En de krapte op de arbeidsmarkt is in elke sector voelbaar. Daarnaast blijft ergens op de achtergrond de onvoorspelbaarheid van corona voelbaar.
Het Werkplein heeft als organisatie met deze nieuwe werkelijkheid te maken. Er blijven structureel tijdelijke werkzaamheden (o.a. energietoeslag, ondersteuning aan ontheemde Oekraïners, afwikkeling Tozo, nieuwe webshop, nieuwe wetgeving rondom breed offensief) op ons af komen waarvoor geen extra personeel beschikbaar is. Dit vraagt om keuzes. In het thema onderdeel doen we een 'rondje Werkplein' waarbij de dilemma's aan de orde komen.

Structureel tijdelijke werkzaamheden

De gevolgen van een hoge inflatie zijn het eerste en heftigst merkbaar bij mensen met een laag inkomen. Om hier enigszins aan tegemoet te komen is vanuit de landelijke overheid de energietoeslag in het leven geroepen. Het Werkplein is hiervoor in onze regio de uitvoerende partij. Inmiddels hebben ruim 7.200 inwoners deze toeslag ontvangen. In juli heeft het kabinet deze toeslag met € 500 verhoogd. Deze nabetaling heeft inmiddels al plaatsgevonden voor inwoners die eerder de betaling van € 800 hebben ontvangen van het Werkplein.

Vanwege de oorlog in Oekraïne zijn vluchtelingen in het Hart van West-Brabant opgevangen. Het Werkplein leverde een grote inzet om de uitbetaling van het leefgeld voor elkaar te krijgen en in de begeleiding naar betaald werk. Inmiddels kunnen we constateren dat de crisissituatie meer structurele vormen heeft aangenomen. Hierdoor is de inzet vanuit het Werkplein op bemiddeling naar werk van Oekraïners afgeschaald zodat medewerkers weer kunnen focussen op de primaire doelgroep van het Werkplein.
Door continue op -en afschalen houden we het hoofd boven water maar het legt een grote druk op de organisatie en het vraagt veel van de medewerkers.

Bestandsdaling

Aan het eind van het eerste kwartaal was nog sprake van een stijging van 0,7% van het bestand. Het tweede kwartaal eindigen we met een daling van 0,3%! Met de huidige krapte op de arbeidsmarkt lijkt dit misschien een beperkte daling maar het is de realiteit onder de huidige omstandigheden en doelgroep.

Organisatieontwikkeling

De afgelopen jaren hebben we als Werkplein hard gewerkt om een omslag van een proces- en taakgerichte organisatie naar een inwoner- en resultaatgerichte organisatie te realiseren. Het afgelopen kwartaal hebben we weer mooie stappen gezet. We hebben als organisatie de 'serious game' georganiseerd en beleefd. Dit heeft veel collega's mooie inzichten en eyeopeners gegeven. Daarnaast is het plaatsingsproces van functieboek I afgerond. Wat wil zeggen dat het managementteam vanaf 1 september geïnstalleerd is.

Hoogachtend,
Namens het bestuur van het Werkplein Hart van West-Brabant,

Marko Does, directeur

Bestuurlijke opdracht
Het Werkplein en gemeenten hebben gezamenlijk een visie ontwikkeld:

"Wij vertrouwen in de talenten en kwaliteiten van onze inwoners. Daarom stimuleren wij iedereen om deze te ontwikkelen, met als doel werk, en als dat (nog) niet lukt, wel meedoen in de samenleving. Dat doen we samen met de inwoner, collega's en partners op basis van maatwerk."

Deze visie is vertaald naar vijf strategische doelstellingen voor de periode 2022-2024:

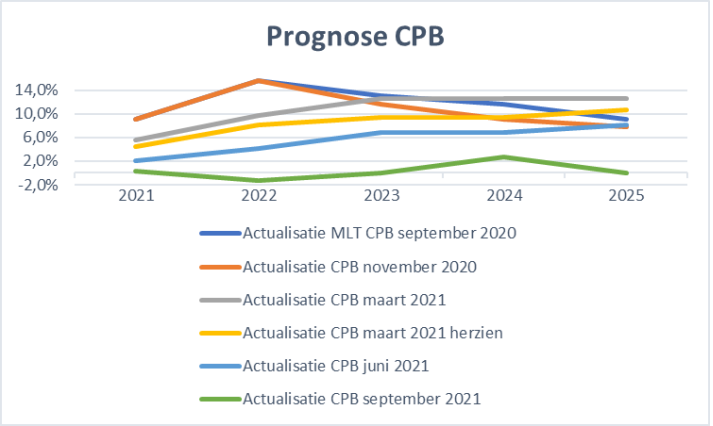
1. Meer inwoners zijn zelfredzaam
2. Meer inwoners krijgen passende ondersteuning
3. Minder inwoners leven in armoede
4. We werken meer samen in het sociaal domein
5. Werkgevers benutten beter de talenten en kwaliteiten van inwoners

Hieraan zijn de indicatoren (per jaar) en inspanningen (per jaar) voor gemeenten en Werkplein gekoppeld. In deze rapportage komen doelstelling 1 tot en met 5 terug met een toelichting op de resultaten.

Bestandsontwikkeling

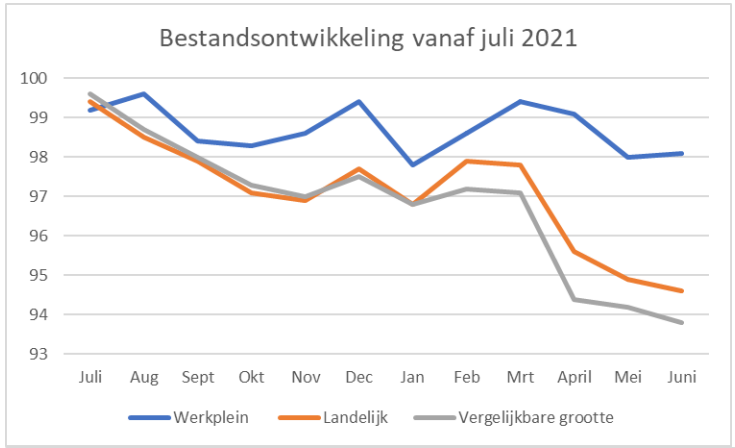
Ramingen CPB en Werkplein
In de macro-economische verkenningen van het CPB (september 2021) is het CPB tot een gunstigere ontwikkeling van het bijstandsbestand gekomen dan in eerdere prognoses het geval was. Hierbij gaat het CPB uit van een lichte cumulatieve daling tot en met 2023. Daarna tot en met 2025 een lichte stijging. In de Werkplein begroting gaan we voor 2022 uit van een daling van 1,3%. Bij het Werkplein zien we dat in het tweede kwartaal een daling in het bestand is ingezet. Deze daling lijkt zich in het derde kwartaal voort te zetten. Daarmee is een bestandsdaling van 1,3% een realistisch scenario.

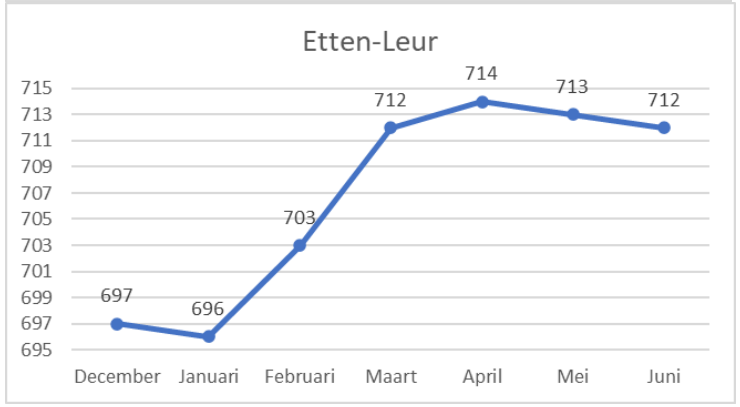
Prognose ontwikkeling bestand bijstandontvangers	2021	2022	2023	2024	2025
Aantal bijstandontvangers eind van het jaar	4.000	3.948	3.948	4.051	4.051
Stijging/daling per jaar		-1,3%	0,0%	2,6%	0,0%
Verloop in aantallen		-52	0	103	0

Bestandsontwikkeling 2e kwartaal 2022
De bestandsontwikkeling laat het tweede kwartaal van dit jaar Werkplein breed een dalende lijn zien (- 0,3%). In de gemeente Etten-Leur is er in het tweede kwartaal nog een stijging (+2,1%). Dit lijkt een grote stijging maar sinds eind 2019 heeft Etten-Leur de lichtste stijging in het uitkeringsbestand van alle deelnemende gemeenten. Met name in 2020 is het uitkeringsbestand heel sterk afgenomen.

Meer informatie over de financiële gevolgen is terug te vinden in de derde begrotingswijziging.

Aantal uitkeringen per 30 juni 2022

Meer inwoners zijn zelfredzaam

Ten opzichte van 2021 zien we ongeveer evenveel aanvragen voor uitkeringen levensonderhoud.

1

	D6			Etten-Leur		
	April	Mei	Jun	April	Mei	Juni
2021	66	66	69	17	11	11
2022	78	69	63	17	18	7

Eén van de projecten die bijdragen aan de zelfredzaamheid van onze inwoners is het project Rise Smart in samenwerking met Randstad. Met dit project willen we dat inwoners met een grotere afstand tot de arbeidsmarkt (doelgroep B) door een intensieve benadering doorstromen naar werk. De doelstelling is om 75 inwoners naar werk te bemiddelen. In de periode van november tot en met juni zijn 78 inwoners aangemeld voor het project. Hiervan zijn 45 inwoners in bemiddeling genomen door Randstad. Van deze 45 zijn 6 inwoners door Randstad bemiddeld naar werk. In dit project is eens temeer duidelijk geworden dat deze doelgroep niet zomaar bemiddelbaar is naar werk. Inwoners hebben veelal complexe problemen.

Meer inwoners krijgen passende ondersteuning

Regiobreed is het aantal beschutte werkplekken ten opzichte van 2021 met 11 plaatsingen toegenomen. In Etten-Leur zijn er in het tweede kwartaal geen inwoners op een beschutte werkplek bij WVS gestart. Er is 1 inwoner bij een reguliere werkgever gestart. In het eerste kwartaal overschreed de gemeente al de taaksteling. Op dit moment loopt er een aanvraag voor urenuitbreiding.

De verwachting is dat het aantal plaatsingen voor de zes Werkpleingemeenten zal toenemen in de volgende kwartalen. In de proeftuin in de ketensamenwerking wordt actief ingezet op beschut werk.

Beschut werk*	Taakstelling 2021	Taakstelling 2022	Plaatsingen per Q2 2022
D6	123	137	122
Etten-Leur	18	20	21 +1

*Taakstelling- en plaatsingscijfers zijn cumulatief vanaf 2015

Voor wat garantiebanen betreft, hebben de D6 gemeenten gezamenlijk 54 plaatsen gerealiseerd tot en met het tweede kwartaal, waarvan 10 voor de gemeente Etten-Leur.

We werken meer samen in het sociaal domein

Eén van de strategische doelstellingen is dat we als Werkplein en gemeenten steeds meer samen werken in het sociaal domein. Om dat uiteindelijk een praktische vanzelfsprekendheid te laten zijn gaan we vanuit het Werkplein steeds meer op locaties binnen de afzonderlijke gemeenten werken (gebiedsgericht werken).

4

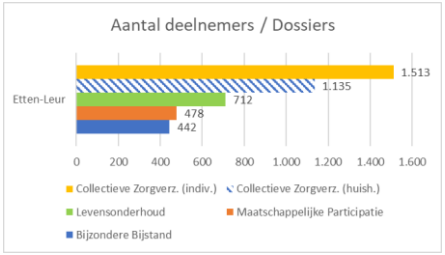
Het Werkplein is inmiddels met de gemeenten aan de slag om dit mogelijk te maken. Daarbij gaat het voornamelijk om het organiseren van werkplekken op locatie en het ontmoeten van gemeentelijke collega's.

Een andere belangrijke stap is uiteraard het interne plaatsingsproces. Zodra het plaatsingsproces is afgerond, wordt duidelijk welke medewerker bij welk gebied wordt ingedeeld. Dit proces loopt door in het derde en mogelijk vierde kwartaal van dit jaar. In de volgende bestuursrapportage komen we hier op terug.

Als onderdeel van deze organisatieverandering is in het tweede kwartaal de serious game georganiseerd. Hierbij zijn alle medewerkers met trainingsacteurs aan de slag gegaan om te oefenen en ontdekken wat het nieuwe werken in de praktijk inhoudt en oplevert. Meer weten? Scan dan de onderstaande QR code.

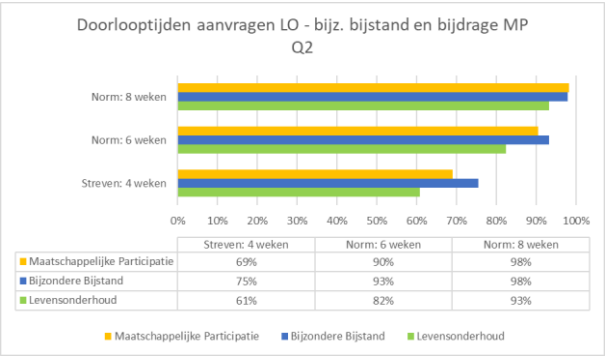
Minder inwoners leven in armoede

Het aantal uitkeringsdossiers per 30 juni 2022 en het gebruik van de minimaregelingen voor de gemeente Etten-Leur is opgenomen in bijgaande tabel. De energietoeslag valt formeel onder de bijzondere bijstand maar daarover wordt los gerapporteerd.

Mate van behalen doorlooptijden

Inwoners ontvangen tijdig en rechtmatig uitkeringen en/of inkomensondersteunende maatregelen.

Werkgevers benutten beter de talenten en kwaliteiten van inwoners

We zien een stijging van het aantal plaatsingen in het tweede kwartaal 2022 ten opzichte van het tweede kwartaal 2021. 172 plaatsingen tegenover 136 in 2021.

In april is ingezet op rondleidingen bij verschillende werkgevers. Dit werpt zijn vruchten af voor het aantal plaatsingen in de maand mei. In dit kwartaal zijn er veel Oekraïense vluchtelingen begeleid naar een werkplek op de Nederlandse arbeidsmarkt. Deze cijfers zijn meegenomen in onderstaande tabel. In juni is de dienstverlening aan Oekraïense vluchtelingen afgebouwd en werden ook de plaatsingen minder.

Ook in dit kwartaal is ingezet op de WSP masterclasses voor de collega's om meer inzicht te geven over de huidige arbeidsmarkt en de kanssectoren.

WSP	April	Mei	Juni
2021	45	47	44
2022	56	79	48

Totaal aantal plaatsingen per maand (inclusief regulier, garantiebanen, statushouders en beschut werk)

Energietoeslag

In de gemeente Etten-Leur hebben inmiddels 1.241 mensen de energietoeslag ontvangen. In totaal hebben ongeveer 1.900 mensen recht op de energietoeslag. Daarmee is er in uw gemeente een bereik van 65%. Voor het hele Werkplein is dit 62%. Naast de ambtshalve toekenningen en verkorte aanvragen zijn er 426 aanvragen ingediend door inwoners die onbekend zijn bij het Werkplein. Wekelijks komen er in totaal nog tussen de 100 en de 150 nieuwe aanvragen binnen bij het Werkplein. Daarmee verwachten we dat het bereik nog zal oplopen richting het einde van het jaar. In de derde bestuursrapportage komen we hier uiteraard weer op terug.

Thema:
Rondje Werkplein

Het is een hectische tijd bij het Werkplein. We storten ons van het ene extra project in het andere. Team Inkomen zit nog volop in de afwikkeling van de Tozo-regelingen. Terwijl team DIV (digitale informatievoorziening) een bulk aan aanvragen voor de energietoeslag krijgt te verwerken. Vanuit andere teams wordt zoveel als mogelijk bijgesprongen om het proces gaande te houden en de wachttijd voor onze inwoners zo beperkt mogelijk te houden.

Team Werk is na coronatijd weer vol op stoom om een bijdrage aan de ontwikkeling van onze inwoners te leveren. Het afgelopen half jaar was het, voor zowel de inwoners als de medewerkers, niet altijd even makkelijk om de omschakeling vanuit het vele op afstand werken naar de werkvloer te maken. Het was ook voor ons weer wennen om op kantoor te zijn en inwoners te motiveren en aan te melden voor externe trajecten.
Daarnaast is het duidelijk dat de inwoners die aan het werk kunnen ook daadwerkelijk aan het werk zijn. Er is een grote krapte op de arbeidsmarkt maar de vraag vanuit de arbeidsmarkt is niet in te vullen met de inwoners uit ons uitkeringsbestand. We zijn samen met Randstad een project gestart met als doel 75 inwoners naar werk te bemiddelen. Na zeven maanden blijkt dat dit geen realistische opgave is. Inwoners uit doelgroep B zijn niet zomaar bemiddelbaar naar werk. Randstad voert een aantal gesprekken met deze inwoners. Indien bemiddeling naar werk er nog niet in zit gaat de inwoner terug naar de klantmanager om andere vervolgstappen te bespreken.

"Binnen team B voeren we wekelijks veel gesprekken met inwoners uit onze doelgroep. Waar deze tot een paar jaar geleden bestond uit mensen die met een relatief klein zetje naar werk bemiddeld konden worden komen we nu in die gesprekken

Idealiter bieden we alle inwoners bestaanszekerheid met een stabiele financiële basis. Dat is in deze tijd niet meer vanzelfsprekend. Zelfs niet voor middeninkomens. Landelijk wordt discussie gevoerd hoe inwoners financieel ondersteund kunnen worden. Maar hier wordt niet alleen landelijke over gesproken; ook regionaal en lokaal is het een vraagstuk waarmee geworsteld wordt. Het Werkplein is de uitvoerende partij en wil graag ondersteuning bieden. Maar tegelijkertijd zien we dat waar extra ondersteuning gevraagd wordt, dit op een ander vlak niet altijd meer volledig geboden kan worden.

"Ik werk met overgave mee aan de uitvoering van de energietoeslag. Ik wil niet dat inwoners in de kou zitten. Ook zie ik graag dat de compensatie daar komt waar deze hoort. Aan de andere kant blijft mijn eigen werk, de bemiddeling van kwetsbare inwoners naar participatie, deels liggen. Mijn collega pakt alle adhoc vragen die binnenkomen op. Maar ook deze mensen verdienen onze aandacht die nodig is om stapjes te kunnen zetten in hun ontwikkeling."
(Medewerker die ondersteunt bij de energietoeslag)

De reguliere dienstverlening aan onze inwoners loopt dus door. We zorgen dat de uitkeringen op tijd verstrekt worden. En proberen zoveel mogelijk inwoners te enthousiasmeren om aan hun ontwikkeling te werken. We werken aan een steeds laagdrempeligere dienstverlening voor onze inwoners waar uiteindelijk zowel inwoner als medewerkers baat bij hebben.

Ondertussen staat de telefoon roodgloeiend omdat de minister op tv heeft aangekondigd de energietoeslag te verhogen en benoemd dat de gemeente (lees Werkplein) dit zal regelen. Liever vandaag nog dan gister natuurlijk maar door alle telefoontjes gaat kostbare tijd verloren om aanvragen te beoordelen.

Een aantal medewerkers van het WerkgeversServicepunt (WSP) heeft zich afgelopen maanden vol overgave ingezet voor de bemiddeling naar werk van Oekraïense vluchtelingen. Het geeft veel voldoening maar tegelijkertijd het besef dat de bemiddeling van de eigenlijke doelgroep op een lager pitje staat.

"Vanuit mijn sociale hart ben ik volop aan de slag gegaan met de bemiddeling van Oekraïense vluchtelingen. Hen meenemen in deze eerste aanzet van de Nederlandse arbeidsmarkt gaf me voldoening. Het heeft nieuwe (werkgevers)contacten gebracht die ook bruikbaar zijn voor de 'eigen doelgroep'. Het is goed dat we de aandacht nu weer op de oorspronkelijke inwoners zijn gaan focussen want ook zij verdienen dat zetje naar de arbeidsmark. Dit stond toch op een lager pitje door het extra werk voor de Oekraïense vluchtelingen."
(Werkgeversadviseur)

Aan het einde van veel van deze processen staat de uitkeringsadministratie. Zij zorgen ervoor dat het geld uiteindelijk wordt uitbetaald. Zij hebben naast de reguliere taken, veel werk aan de betaling van de energietoeslag en het uitbetalen van leefgeld aan Oekraïense ontheemden.

steeds meer multi-problematiek tegen. De doelgroep is veranderd: het gaat niet meer 'alleen maar' om schuldenproblematiek of fysieke belemmeringen. Het gaat in toenemende mate over én schulden én fysieke én mentale problematieken. Dat vergt een langere adem en een totaal andere inspanning in vergelijking met hoe de situatie was toen met Randstad de afspraken gemaakt werden." *(Klantmanager doelgroep B)*		

Financiën

Voor de prognose voor de begroting 2022 houden wij rekening met een daling van het bestand met 1,3% voor het totaal. Dat is gelijk aan de prognose van het CPB van september 2021 (1,3% daling). Per individuele gemeente kan dit echter meer of minder zijn. De reden van onze voorzichtige inschatting is dat we niet meer de menskracht die we nodig hebben uit de markt kunnen halen. Met alle extra taken die we momenteel uitvoeren betekent dat er ook werkzaamheden blijven liggen of op een lager pitje doordraaien. Dat heeft ook een negatief effect op de ontwikkeling en doorplaatsing van onze inwoners naar werk. Ten opzichte van de vastgestelde tweede begrotingswijziging 2022 zullen de lasten van de Buig uitkeringen wel iets afnemen.

Gevolgen begroting 2022 in hoofdlijnen

De kosten van Buig worden met circa 8 ton verlaagd. De kosten van Bedrijfsvoering vallen 3,2 ton lager uit. Dit vanwege lagere loonkosten/kosten inhuur door de krapte op de arbeidsmarkt.

Programma's	Jaarrekening 2021	Begroting 2022 2e begr.wijz.	Prognose begroting 2022	Mutaties
Werk en Participatie	€ 3.916.235	€ 5.436.172	€ 4.941.355	€ 494.817
Inkomen	€ 61.590.776	€ 63.350.023	€ 62.584.054	€ 765.969
Inkomensondersteuning	€ 7.757.047	€ 7.909.110	€ 7.810.998	€ 98.112
Bedrijfsvoering	€ 12.872.420	€ 14.807.169	€ 14.479.122	€ 328.047
Totaal	**€ 86.136.478**	**€ 91.502.474**	**€ 89.815.529**	**€ 1.686.945**
Bijdragen gemeenten				
Etten-Leur	15.531.727	16.291.491	16.128.866	-162.625
Halderberge	9.900.104	10.427.715	10.383.482	-44.232
Moerdijk	10.387.888	10.824.361	10.815.148	-9.213
Roosendaal	40.061.225	41.494.060	40.407.115	-1.086.946
Rucphen	7.168.929	7.639.065	7.392.775	-246.290
Zundert	4.529.489	4.825.782	4.688.143	-137.639
Totaal bijdragen gemeenten	**87.579.362**	**91.502.474**	**89.815.528**	**-1.686.945**
Resultaat (te bestemmen)	**1.442.885**			

Verschillenanalyse programma Werk & Participatie

De inzet maatwerk, jobcoaching en leerwerktrajecten vallen lager uit dan begroot doordat er minder trajecten zijn ingezet. Het Werkplein heeft geruime tijd geen trajecten kunnen inzetten vanwege de coronapandemie. Door de verschuiving van personeel door extra taken binnen het Werkplein worden er minder trajecten ingezet. Door de gespannen arbeidsmarkt is het lastig om extra of nieuw personeel te vinden om deze knelpunten en drukte in de uitvoering op te lossen. Hierdoor worden de maatregelen bestandsbeheersing nog niet ingezet in de praktijk.

Verschillenanalyse programma Inkomen

De uitgaven bij het programma Inkomen vallen lager uit, dit komt voornamelijk door lagere uitgaven op de IOAW/IOAZ. Gezien de specifieke voorwaarden die voor deze regelingen gelden is het lastig om een inschatting te maken van de kosten. Voor de IOAW geldt dat mensen geboren moeten zijn voor 1965 en de volledige WW hebben doorlopen. Deze groep bereikt op termijn de pensioengerechtigde leeftijd.

Verschillenanalyse programma Inkomens-ondersteuning

De bestedingen in het programma Inkomensondersteuning vallen fors hoger uit dan oorspronkelijk begroot vanwege de energietoeslag en het leefgeld voor Oekraïners. Voor details: zie Toelichting 3e Begrotingswijziging 2022 Werkplein Hart van West-Brabant.

Verschillenanalyse programma Bedrijfsvoering

De totale lasten nemen af met € 328.047. Dit komt met name door het laten vervallen van de rekenregel voor dit jaar. Vanwege de krappe arbeidsmarkt lukt het dit jaar niet om geschikt personeel in te huren dan wel in dienst te nemen.